

1.- EMEKIN: EMAKUMEEN EKINTZAILETZAREN ERAGINA TOKIKO EKONOMIAN

Gaur egungo ekonomia globalizatu eta lehiakor honetan, tokiko garapena eta inklusioa uztartzen dituzten ekimenek gero eta garrantzi handiagoa dute. Horren adibide argia **Emekin** programa da, emakumeen ekintzaitza sustatzeko sortua eta, aldi berean, enplegua, berrikuntza eta garapen ekonomikoa bultzatzen dituen.

Emakumeen ekintzaitza: baliabide ekonomikoaren iturri

Ekintzaitza jarduera profesional soila baino gehiago da, ekonomiarako motor indartsua ere bada. Emakumeen parte-hartze aktiboa hainbat sektore ekonomikotan hazkunde ekonomikoaren eta enpleguaren sorrera iraunkorraren oinarrietako bat bihurtzen ari da.

Emekin programaren bidez, emakume askok beren enpresak sortu dituzte, askotan sektore tradizionalak (artisautza, zaintza, lehen sektorea), baina baita teknologia edo zerbitzu berritzaileetan ere. Honek aukera ematen du:

- Tokiko ekonomia dibertsifikatzeko.
- Autoenplegua eta enplegu berriak sortzeko.
- Ekonomia informala erregistratutako eta erregularizatutako jardueretara bideratzeko.

Emekin eta autoenpleguaren dinamika

Emekinek eskaintzen duen laguntza integralak —aholkularitza, prestakuntza, mentoretza eta dirulaguntzei buruzko informazioa— autoenplegurako sarbidea erraztu die emakume askori. Horrek eragin bikoitza du:

- Lan-merkatutik kanpo zeuden emakumeak berriz aktibatzea.
- Jarduera ekonomiko berriak sortzea, fiskalki eta sozialki erregularizatuak.

Autoenplegua ez da beti helburu bakarra, baina sarritan enpresa txikiak sortzeko lehen pausoa izaten da. Horrela, ekoizpen-unitate txikiak sendotu, eta tokiko sare ekonomikoa indartzen da.

Landa-eremuetako eragina

Ekimenaren eragin ekonomikoa are esanguratsuagoa da landa-eremuetan. Tokiko jarduera ekonomikoa sustatzea funtsezkoa da despopulazioari aurre egiteko eta landaguneetako emakumeen autonomia ekonomikoa bermatzeko. **Emekinek** aukera ematen die emakumeei beren ingurunetik mugitu gabe iraunkortasun ekonomikoa bilatzeko.

Emakume ekintzaileak: berrikuntza eta ikuspegi berriak

Emakumeak ekintzaitzean aritzeak ikuspegi berritzaileak dakartzkio tokiko ekonomiari. Maiz, emakumeen proiektuek lotura estua izaten dute gizarte-berrikuntzarekin, zaintzaren ekonomiaren profesionalizazioarekin edo ekologiarekin. Horrek balio erantsi sozial eta ekonomiko handiagoko enpresak sortzea ahalbidetzen du.

Gainera, enpresen aniztasunak —generoaren ikuspegitik ere bai— lehiakortasuna eta egokitzeko gaitasuna areagotzen ditu merkatuaren aldaketa azkarretan.

Inbertsio publikoaren errentagarritasuna

Emekinek eta halako programek erakusten dute inbertsio publikoak errentagarriak izan daitezkeela ikuspegi ekonomikotik. Hasierako laguntza publikoak (prestakuntza, aholkularitza, ...) errentagarritasun ekonomiko eta fiskala dakar epe ertain eta luzera:

- Sortutako enpresek zerga-bilketan parte hartzen dute.
- Autoenplegatuek eta kontratatuek Gizarte Segurantzako ekarpenak egiten dituzte.
- Emakumeen independentzia ekonomikoak gizarte-laguntzen beharra murrizten du.

Ondorio ekonomikoak

Laburbilduz, **Emekin** ez da soilik ekitate eta ahalduntzerako tresna bat, ekonomia-eraldaketa-erako tresna eraginkorra ere bada. Emakumeen ekintzailtza bultzatzeak tokiko ekonomien erresilientzia, berrikuntza eta garapena areagotzen ditu, eta gizarte osoari egiten dio mesede.

Beraz, emakumeen ahalduntze ekonomikoa justizia sozialekoa kontua ez ezik, estrategia ekonomiko adimentsua ere bada. **Emekinek** eta halakoek erakusten dute berdintasunaren eta ekonomiaren artean lotura sendoa dagoela, eta hori etorkizuneko politiketan kontuan hartzea funtsezkoa izango da.

2.- GLOBAL ENTREPRENEURSHIP MONITOR (GEM) EUSKADI 2023–2024 TXOSTENA:

Euskal Herriak aspalditik du sustraituta berrikuntzarekiko eta aurrerakoitasunarekiko konpromisoa. XXI. mendean, konpromiso hori ekintzailtza-eraren bidez islatzen da argien, gure ekonomiaren motorra eta etorkizuneko lehiakortasunaren bermea baita. Horren guztiaren erradiografia zehatzena **Global Entrepreneurship Monitor (GEM) Txostena** delakoak eskaintzen digu, Euskal Ekintzailtza-eraren Behatokiak urtero argitaratzen duen funtsezko dokumentuak, hain zuzen.

2023-2024 epealdiari dagokion GEM Euskadi txostenak, 2024ko urriaren 2an aurkeztuak, Euskadiko ekintzailtza-sistemaren egonkortasuna finkatu eta gizartean duen pertzepzioa hobetu egin dela berresten du. Nazioarteko testuinguru konplexuan, Euskal Herriak ekintzailtza-eraren arloan duen posizio pribilegiatuari eusten dio, Europako batezbestekoaren gainetik eta AEBko datuetatik gero eta hurbilago.

Datuen Bidezko Errealitatea

2023-2024ko GEM txostenak hainbat adierazle aztertzen ditu:

- **Jarduera Ekintzailearen Tasa (TEA) egonkorra:** EAEko jarduera ekintzailearen tasa % **5,5ean** mantendu da. Datu honek azken bi hamarkadetako % 4,6ko batezbesteko historikoa gainditu du, eta ekintzailtzak gure gizartean hartu duen garrantziaren adierazgarri da.
- **Ekiteko asmoaren hazkundera:** hurrengo hiru urteetan ekiteko asmoa neurtzen duen tasa % **7koa** da EAEn. Zalantzarik gabe, etorkizuneko proiektu berrien iturri aberatsa dela erakusten du, eta ekosistemaren dinamismoaren seinale da.
- **Trebetasunen pertzepzio positiboa:** EAEko helduen ia erdiek uste dute, zehazki % **47,5ek**, badituztela ekiteko beharrezko ezagutzak eta trebetasunak. Oso datu garrantzitsua da, ekiteko konfiantza-eraren eta gaitasunaren zuzeneko adierazlea delako.
- **Enpleguaren sorkuntza eta berrikuntza:** aurreko txostenetan bezala, 2023-2024koak euskal enpresa berriek enplegua sortzeko eta berrikuntza bultzatzeko duten ahalmena azpimarratzen du. Proiektu berriek balio erantsi handia eta irtenbide disruptiboak dakartzate gure ekonomiaren dibertsifikaziorako.

- **Jasangarritasunarekiko konpromisoa:** ekintzailletza-proiektu berriek gero eta garrantzi handiagoa ematen diote jasangarritasunari. Enpresek ingurumen-inpaktua murrizteko eta gizarte-inpaktua maximizatzeko neurriak hartzen dituzte, eta horrek ekosistema arduratsuagoaren garapena erakusten du.

Erronkak eta etorkizunerako bidea

Datu positiboak gorabehera, txostenak azpimarratzen du oraindik ere badirela erronkak. Porrotari beldurra izateak oztopo garrantzitsua izaten jarraitzen du ekintzailletzaren kultura erabat errotzeko. Gizartean, oro har, porrota ikasteko aukeratzat jotzea funtsezkoa da ekosistema osasungarriagoa eraikitzeko.

Gainera, nahiz eta genero-arrakala murrizten ari den, oraindik ere badaude aztarnak. Era berean, badago gazteen ekintzailletzaren indizea hobetzeko aukerarik.

Euskadi, Munduko Ekintzailletzaren Maparen Erdigunean

Albiste bikaina da Bilbon egin direla Global Entrepreneurship Monitor (GEM) 2024-2025eko Global Txostenaren aurkezpena eta urteko nazioarteko bilera, 2025eko otsailaren 17tik 19ra, Bizkaia Aretoan, mundu osoko 300 aditu eta espezialista baino gehiago bilduta.

Izan ere, ekitaldi garrantzitsu horrek munduko ekintzailletzaren mapan kokatu du Euskadi eta aukera paregabea izan da euskal ekosistema ekintzailearen indarguneak nazioartean erakusteko. Gainera, besteren artean, GEM Mundu-mailako Txostena 2024-2025, Emakume Ekintzaileei buruzko Txostena, eta Jasangarritasunari eta Ekintzailletzari buruzko Mundu-mailako Txostena ere aurkeztu dira, oso dokumentu garrantzitsuak. Hala, Euskadiren posizioa ekintzailletzaren eta berrikuntzaren alorrean are gehiago indartuko da, zalantzarik gabe.

3.- UP! EUSKADI: EUSKAL EKINTZAILLETZA-SISTEMAREN BIHOTZA

Euskadik mendeak daramatza berrikuntzari eta aurrerapenari eusten, eta XXI. mendean ere ez du atzean geratu nahi. Gure ekonomiaren bizitasuna eta etorkizuneko lehiakortasuna bermatzeko, ekintzailletza ezinbesteko zutabe bilakatu da. Horren adierazgarri nagusietakoa **Up! Euskadi** da, euskal ekintzailletza-sistema osoa biltzen eta sustatzen duen ekimena.

Zer da Up! Euskadi?

Up! Euskadi ez da programa isolatua, baizik eta Eusko Jaurlaritzak, SPRI Taldearen bidez, bultzatutako estrategia integrala, Euskadin ekintzailletzaren kultura indartzeko eta ideia berriak negozio-errealitate bihurtzeko prozesua errazteko. Ekosistema horrek hainbat eragile eta baliabide biltzen ditu, hala nola:

- **Ekintzaileak:** beren ideiak garatu eta negozioak sortu nahi dituzten pertsonak.
- **Enpresa sortu berriak (start up-ak):** berrikuntzan oinarritutako negozio-ereduak dituzten enpresak.
- **ETEak:** ekintzailletza- eta berrikuntza-prozesuetan murgildu nahi duten enpresa txiki eta ertainak.
- **Unibertsitateak eta ikerketa-zentroak:** ezagutza berria sortzen eta transferitzen duten erakundeak.

- **Finantza-erakundeak:** ekintzaile eta enpresei finantzaketa eskaintzen dieten bankuak, inbertitzaileak eta arrisku-kapitaleko funtsak.
- **Inkubagailuak eta azeleragailuak:** proiektuak abian jartzen eta hazten laguntzen duten guneak.
- **Administrazio publikoak:** ekintzailatza sustatzeko politikak eta laguntzak diseinatzen dituzten erakundeak.

Up! Euskadiren helburua da eragile horien guztien arteko kohesioa eta lankidetzak sustatzea, ekintzaileek beren ibilbidean behar dituzten baliabide guztiak eskura izan ditzaten: aholkularitza, prestakuntza, finantzazioa, nazioarteko harremanak, etab.

Zergatik da hain garrantzitsua Up! Euskadi euskal ekonomiarako?

Up! Euskadiren garrantzia funtsezkoa da gure ekonomiaren etorkizunerako, hainbat arrazoiengatik:

- **Berrikuntza eta lehiakortasuna:** ekintzailatzak berrikuntza sustatzen du, eta horrek, aldi berean, euskal enpresen lehiakortasuna areagotzen du mundu-mailako merkatuan. Ideia berriak eta negozio-eredu disruptiboak aukera berriak sortu, eta balio erantsi handiagoa eskaintzen dute.
- **Enplegu-sortzaile:** proiektu eta enpresa berriak dira, sarritan, enplegu-sorkuntza garbienaren iturri nagusiak. Sektore berriak sortzen dituzte eta, horrekin batera, lanpostu kualifikatu eta egonkorak.
- **Dibertsifikazio ekonomikoa:** ekonomia sektore gutxi batzuetan ardaztuta egotea arriskutsua izan daiteke. Ekintzailatzak ekonomia dibertsifikatzen laguntzen du, sektore berriak garatuz, eta horrela arriskuak murrizten ditu.
- **Talentuaren atxikipena eta erakarpena:** ekosistema ekintzaile sendoak Euskadiko talentua atxikitzen laguntzen du, baita kanpoko talentua erakartzen ere. Aukera berriak sortuz, gure lurraldea erakargarriagoa bihurtzen da gazte kualifikatuentzat.
- **Gizarte-dinamismoa:** ekintzailatza ez da soilik ekonomikoa, gizarteari dinamismoa ere ematen baitio. Ideiak martxan jartzeko gogoak, ekimena eta arriskuak hartzeko gaitasuna bultzatzen ditu, eta horrek gizarte aktiboagoa eta sortzaileagoa sortzen laguntzen du.

Etorkizunari begira: Euskadi, ekintzailatzaren lurraldea

Up! Euskadi ekimenak eta antzekoek argi erakusten dute Euskadik etorkizuneko erronkei ausardiaz eta ikuspegiz aurre egiteko duen konpromisoa. Ekintzailatza-sistema kohesionatua eta sendoa eraikiz, Euskadi ezagutzen eta berrikuntzan oinarritutako ekonomia lortzeko bidean da.